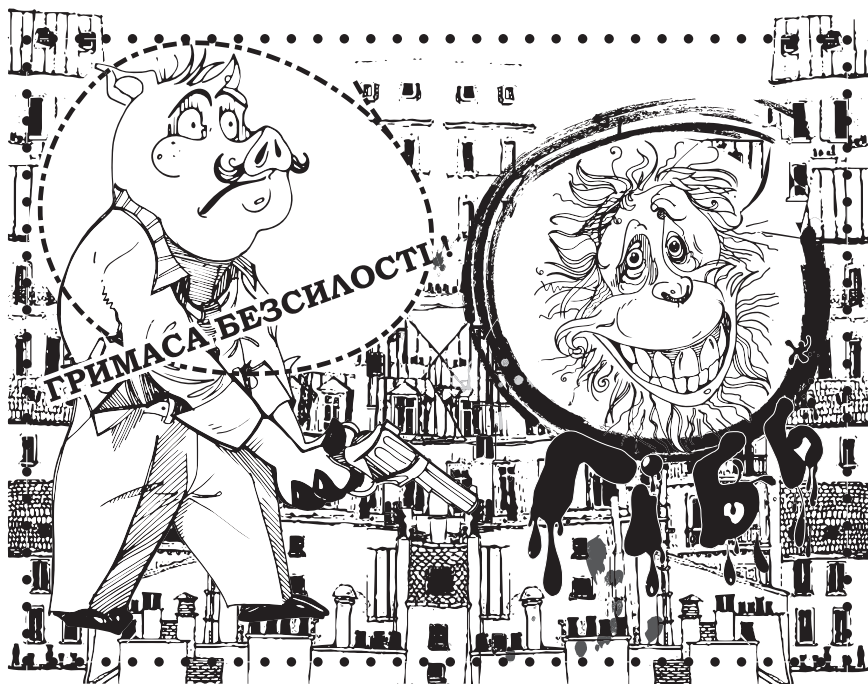

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ,

**у якому знаменитий детектив переглядає
ранкову пресу й згадує незабутню зустріч
з лисичкою та колобком, після чого надягає
шорти у рожеву клітинку і вирушає
у заслання**

Цього погожого літнього ранку майже всі столичні газети майорили величезними заголовками.

«Чергова вилазка мавпія Гібба!», «Мавпій-перевертень знову шкодить!», «Поліція осоромлена!» — сповіщали солідні центральні часописи.

«Столичний Майдан потонув у чорнилі!», «Хто справжній господар міста?», «Інспектор Жолудьє сів у чорнильну калюжу!» — кричали бульварні видання.

«Чорнильний потоп!», «Тінь перевертня над містом!», «Поліція підбгала хвости!» — репетували зовсім уже «жовті» газетки.

Лихоманило не лише щоденні газети, а й усю столичну пресу. Бізнесові тижневики підраховували збитки міської скарбниці й малювали графіки коливання цін на чорнило. Журнали мод оперативно друкували бліц-номери з актуальними літніми фасонами «Чорна ляпка» та «Промокачка». Видання для домогосподинь збиралися вмістити 1001 спосіб виведення чорнильних плям, а також старовинні рецепти чорнила з бузини. А гламурні альманахи терміново готували до друку роздуми світських левиць на тему «Заміж за мавпія...» та строчили есеї на кшталт «Інспектор поліції і педикюр».

Словом, газетярі старалися, як могли. Та й телебачення з радіомовленням не пасли задніх — з раннього ранку, без перерви на рекламу, там крутилися репортажі з місця події, коментарі політиків і чиновників усіх рангів.

Старший інспектор столичного карного розшуку Риль Жолудьє телевізора не мав. Принципово. Радіо ж у його маленькому чорному автомобільчику

завжди було налаштоване на джазову станцію, де з новин передавали тільки прогноз погоди й розклади концертів заїжджих зірок. Тому весь той ефірний галас оминув його стороною. Від преси ж годі було кудись подітися — з вітрини кожного газетного кіоску розпачливо кривила рильце його власна криворотата й баньката фізіономія. Таким славетного детектива Жолудьє підступно «клацнув» якийсь шпаркий папараці у перші хвилини після невдалої погоні за клятим мавпієм.

Поки інспектор, скулившись у своєму автомобільчику, долав відстань між домівкою й Управлінням поліції, нищівні заголовки та власне малосимпатичне обличчя на розі кожної вулиці мало не кинули його у чорні обійми депресії. Щоб розвіятися, він дивився тільки на дорогу перед собою і вслухався у віртуозні імпровізації, які линули з динаміків приймача. Але варто було, зупинившись перед світлофором, трішки опустити шибку, як у щілину зразу ж протиснувся слонячий хобот з газетним листком.

— Безкоштовна газета «Раночок»! — пробасив слон-газетяр у яскравій рекламній жилетці. Уздрівши на листку те ж саме перекошене рильце й заголовки «Гримаса безсилості» з навмисною жирною ляпкою в кінці рядка, інспектор люто рохнув і втиснув педаль акселератора у підлогу. Машина

рвонула з місця. Добре, що газетяр вчасно висмикнув хобот, а то б волоктися йому на буксирі аж до Управління, де вже, напевно, чекає юрма репортерів. Ото б зраділи писаки! Ото б фотографії були у завтрашніх газетах! А які заголовки!

— Спокійно... спокійно...— зіщипивши зуби і вп'явшись поглядом у розмальований рекламою фургон попереду, бурмотів Риль Жолудьє.

Він не дасть себе розлютити! Не дочекається, журналюги! Дзуськи! Трохи охоловши, він скосив очі на своє відображення у дзеркальці заднього огляду. Та-ак... Почервонілі, запалі від недосипання очиці, зморшки на лобі, так-сяк поголені щоки й підборіддя, розкошлана щіточка рудих вусиків під пониклим рильцем... Оце так точно — гримаса безсилості! Таж і є від чого корчити гримаси!

Подумати лишень — один-єдиний мавпій-перевертень уже майже рік не дає спокою столичній поліції! У той час як його родичі використовують свою здатність перекидатися на будь-яке створіння винятково для полювання у джунглях Африки або ж, у крайньому разі, виступають у цирках і знімаються в кіно, цей вискочень уявив себе кримінальним генієм, хуліганом-одинаком!

Спочатку він просто вазякав фарбою стіни, пишучи з багатьма помилками «Гібб — крутой супир-мен» або «Гібб протів всех!», потім перейшов до

куди дошкульніших витівок — биття вітрин і дряпання гвіздками дорогих автомашин. Потім, увійшовши в раж, зібрав ще кількох покидьків і став паплюжити дитячі спортмайданчики, відбивати руки й носи статуям на площах, витоптувати клумби, перекопувати газони й чинити інші різноманітні дрібні капості. Дрібні-то вони дрібні, та коли таке відбувається щоночі, поліція врешті-решт повинна щось робити!

Поплічників мавпія досить швидко переловили, але його самого впіймати не могли ніяк. Ще б пак — перевертень! Кілька разів патрульна служба помічала його за «роботою», кидалася навперейми, та де там! Ловлять мавпія, біжать, сюрчать, а тут з-за рогу підсліпувата клишонога бабця-ведмедиця: он туди, каже, побіг, окаянний! Патрульні щодуху у вказаному напрямку, а там порожньо. Тоді й згадують про бабцю, та пізно...

А бувало й гірше. Особливо ревний служака сприйме за перевертня якогось добропорядного віслюка, хап його, в кайданки та й у відділок! Ще й потиличників надає дорогою. А потім виявляється, що то відомий учений, професор кількох університетів, доктор філософії пан Іа Понурий... Просто у нього безсоння, от і вийшов погуляти вулицею. А що бакенбарди має, як у мавпія, то вибачайте, мода така...

А хуліган зовсім розперезався. Дійшов до того, що зламав годинник на Азійській площі — між іншим, пам'ятку архітектури ХІХ сторіччя! Прокрався, негідник, на башточку повз сплячого сторожа й поцупив шестерню зі старовинного механізму... А ще влаштував страшний затор на проспекті Червоних Коней, непомітно відкрутивши кран у цистерні, що везла олію. Сотні автомобілів опинилися в олійному озері! Разом з усім цим бешкетом — десятки розбитих вітрин і потрощених на друзки лавочок у парках! І скрізь на місці злочину — кострубатий напис «ГІББ», виведений струменем фарби з балончика. На стінах, на асфальті...

Таке систематичне шкідництво важило вже на більше, ніж хуліганські витівки молодика-переростка. А коли невідомо звідкіля пожбурений пакет з кефіром заляпав модний костюм шановного депутата Зая Куцохвоста-Сірого, столичний поліцмейстер генерал Косолапко тут-таки викликав інспектора Риля Жолудьє.

— Рилю, це не жарти! — сказав генерал. — Тут пахне державним переворотом!

Коли суворий поліцмейстер називав підопічних на ім'я, вони знали — чекай неприємностей.

— Що ви, пане генерале! — спробував заперечити Жолудьє, передчуваючи, що цю справу «повісять» на нього. — Сьогодні ж перше

квітня! То колеги по партії трішки розіграли пана Куцохвоста!

Але поліцмейстер тільки зітхнув і простягнув йому фотографію. На задньому плані бригада «швидкої допомоги» приводила до тями зомлілого від нежданої наруги депутата, а на передньому красувався депутатів «мерседес» з кривим написом на лискучому чорному боці: «ЦЕ ГІББ! ХА-ХА!»

Те знущальне «Ха-ха!» так розлютило інспектора, що він мало не роздер фотографію на тисячу шматочків.

— Я впіймаю його! — рішуче рохнув він.

Генерал Косолапко знав, на який гачок підчепити славетного детектива, який героїчно визволив столицю від банди нічних трактористів «Пекельні колеса» й доблесно розкрив заплутану справу про пограбування Гавричанського інкубатора, в якому виводили експериментальні золоті яйця. Що зухваліше діяв правопорушник, то запальніше переслідував його інспектор Жолудьє. Гучні то були операції — зі стріляниною й димом, з гасанням нічними вулицями й дахами будинків, з медалями «За доблесть» для героїв-правоохоронців і чималими строками ув'язнення для винних.

І ось — начебто дрібний хуліган-перевертень. Але ж яке нахабство! І Риль поринув у справу з головою. Удень він розпитував свідків, рився в архівах, радився з провідними спеціалістами-мавпознавцями й лікарями-психіатрами. А ночами блукав містом, придивляючись до пізніх перехожих і визначаючи об'єкти чергового нападу. За місяць, зібравши чималеньке досьє, інспектор дійшов висновку — чергова витівка хулігана має бути найграндіознішою з тих, що він чинив досі. Визначилися й найвірогідніші місця — нова споруда одного солідного банку, з величезними дзеркальними вітринами, або ж новий фонтан, що ось-ось мав запрацювати на головному майдані столиці.

Нічні прогулянки під банком не минули даремно. Славетного інспектора скрутила банківська охорона й, поки наряд поліції мчав на виклик, самотужки намагалася визначити — а чи не мавпій-перевертень перед ними? Підлікувавши розхитаний зуб і заклеївши пластиром синці, детектив припинив непокоїтися за банк і всі сили кинув на стеження за головною площею.

Скоро всі тамтешні прибиральники, торговці сувенірами й вуличні музиканти стали його агентами. Сам він навіть додому не ходив, а ночував тут-таки, на місці, замаскувавшись під безпритульного жебрака. До моменту відкриття фонтана

інспектор знав у обличчя всіх мешканців навколишніх кварталів, усіх робітників, зайнятих на заключних роботах, усіх водіїв задіяних вантажівок. І коли в ніч перед урочистим відкриттям до ще обнесеного легким парканом фонтана підкотила машина з великою цистерною води, він був спокійний. Водія — кульгавого ховраха Чуча — він бачив тут уже десятки разів.

На запитання «Як справи?» Чучо радісно відповів, що має привести уранці до фонтана весь свій «дитсадок» — дванадцятьох маленьких ховрашків. Після чого вибачився і потягнув у люк підземного резервуару товстий шланг від своєї цистерни. Через постійну ночівлю просто неба в інспектора розгулявся нежить, тому й не вчув він легкого чорнильного запаху. Тому й не звернув уваги, що його підлеглий, сержант Цапусь, втягнувши нічне повітря, чомусь став розчулено згадувати свої ранні шкільні роки й заляпані чорнилом зошити.

А на ранок, у неділю, натовп присутніх на урочистому відкритті фонтана, включаючи мера, п'ятьох його заступників, спонсорів акції та знамениту співачку Лялю Киць, був нещадно облитий синім чорнилом, яке потужними струменями вихлюпнулося з вишуканої чаші новісінького фонтана. Що чинилося на площі! Куди там фільмам жахів на кшталт «Нашестя зомбі-марсіян»!

Але заляпаний синьою гидотою інспектор Жолудьє ні на мить не втратив пильності. Уздрівши оддалік розбурханого й репетуючого натовпу одиноку білосніжну постать ховраха Чуча, він без роздумів кинувся у погоню. Кульгавий багатодітний ховрах стрибав незгірше за кенгуру, але Риль не відставав. Розмахуючи пістолетом і горлаючи у рацію «Тривога всім постам!», він нісся слідом за Чучом, який враз почав демонструвати карколомні мавпячі кульбіти і руді плями на білосніжній шийці. Передні лапи у нього подовжилися, та й хвіст став куди довший і рудіший, ніж має бути у ховраха його віку.

«Це Гібб! Перевертень! Ось він! Ось!» — столичні мешканці, які трохи припізналися на чорнильні ванни на площі, замість кидатися врозтіч, навпаки, зупинялися й діставали фотоапарати і телефони з камерами. Якби не вони, Риль давно всадив би у вдаваного ховраха з десятків снодійних куль. А так злочинець безкарно застрибнув на водогін, звідти — на каштан на краю тротуару, а з каштана, поваливши на шляху інспектора ятку з морозивом, пірнув у арку найближчого двору.

«Двір глухий, на два під'їзди!» — миттю згадав інспектор. Вибравшись з-під пожмаканого брезенту ятки, він теж гайнув у арку. Інтуїція діяла безвідмовно, до того ж двері найближчого під'їзду погойдувалися. Риль прожогом кинувся

туди. Кахляна підлога, поштові скриньки, кілька пониклих вазонів на підвіконні... І раптом тишу розітнув голосний дитячий плач. Миттю злетівши на поверх вище, інспектор мало не збив маленьку дівчинку-лисичку з великим плюшевим колобком у рученятах.

— А-а! Я боюся! Тут страшне чудовисько! Мамо! — плакала мала, і Риль ледве не захлинувся гнівом. Дитину налякав, клятий мавпій! Нічого святого!.. Але заспокоювати малечу не було часу. Професійно відзначивши, що колобок у руках дівчинки смішно підморгує (оце техніка дійшла!), детектив кинувся далі. Пролетів ще поверх і мало не втелюючись у броньовані двері якогось офісу. Що? А де ж?.. Крутонув головою — ще одні двері. Табличка «Приватний нотаріус». Кинувся грюкати — замкнено. Звісно — сьогодні ж неділя!

Знизу затупотіло, хряснули двері під'їзду... Риль дослухався і замалим не кинувся сторчголов зі сходового майданчика. Прокляття! Це ж і був... Те, що руденька дівчинка-лисичка і була мавпієм, він подумав уже на вулиці, коли ошелешено крутився на всі боки, не знаючи, куди бігти. Та якби ж він зустрів не дитину, а будь-кого, навіть бабусю на милицях, то не гаючись випустив би всю обойму. Ну відіспався б потерпілий у крайньому разі... Але ж зарюмсана дитина, та ще й така маленька!

Інспектор гарно вчився у школі й закон збереження маси пам'ятав — не міг мавпій середнього зросту перетворитися на маленьку дівчинку! На кульгавого ховраха — ще так-сяк, але на дитину!.. І тут згадався колобок, який хитро підморгував... Надлишок своєї маси негідник перетворив на... живого колобка. Дівчинка й колобок були одним створінням! Дурень! Йолоп! Фахівці попереджали про такий варіант!

Обличчя інспектора аж скривилося від гіркого розпачу. Тут блиснув спалах фотоапарата, і двір заповнився журналістами й поліціантами.

Й ось маєш — «Гримаса безсилості». Той аркуш безкоштовної газети так і залишився у машині. Протяг з віконця закинув його на сидіння поряд з інспектором Жолудьє, і зараз чорні літери з ляпкою на кінці й половина скривленого обличчя мимоволі привертали до себе його увагу. Але ж не зупинятися посеред дороги, щоб викинути злощасний папірець?

Біля головного входу до Управління поліції і справді було людно. Варто було зупинити автомобіль і вийти — й десятки спраглих до сенсації, безцеремонних репортерів напереваги з фотоапаратами, диктофонами та блокнотами кинулися б

в атаку. Але, на щастя, до Управління вели й інші шляхи. Жолудьє проїхав ще половину кварталу і звернув у непоказний завулок. Потім попетляв під'їзними доріжками і зупинився перед воротами у високій стіні. З обох боків на його авто націлилися камери спостереження. Тут також тупцювалося кілька суб'єктів — одягнутий у задовгий светр півень з розкладною триногою і сумкою через плече й товстенький бичок у яскравій кепці з написом «КРИМІНАЛ ТБ». Риль подумки тицьнув їм дулю і заїхав у ворота.

До свого кабінету він так і не потрапив — черговий на дверях переказав, що його терміново чекає у себе поліцмейстер. Інспектор зітхнув, відкинув мрію про чашку міцнющої кави і поплівся на четвертий поверх.

Ліфтом не скористався, боячись почути співчутливі слова від колег. Але й на сходах йому трапилося кілька охочих висловити своє палке співчуття, тому до кабінету шефа Риль ступив дещо настовбурченим. Першим, що він побачив у кабінеті, була та ж сама «Гримаса безсилості», що стирчала з-за генеральського столу.

— А-а-а! Рильо! Заходь, заходь! — генерал Косолапко відклав газету і радісно усміхнувся. Занадто радісно, як на поліцмейстера, який щойно переглянув ранкові газети. Цілий стос їх височів

на тому місці, де вранці у генерала поряд з філіжанкою кави зазвичай лежав скромний «Вісник бджоляра».

На щастя, столичний поліцмейстер ніколи не був схильний до багатогодинних нарад і нудного аналізу дій своїх підлеглих. Мислив він коротко і ясно, а діяв рішуче і наполегливо. Радісна посмішка на його обличчі означала, що генерал, прочитавши вчорашній рапорт Рилья, вже прийняв якесь рішення. Інспектор внутрішньо напружився, але те, що він почув, спантеличило навіть його.

— Читав я тут газети!..— заявив поліцмейстер.— І всі вони, як одна, вихваляють миле містечко Білокам'янськ. Пишуть, кращого курорту годі й шукати...

Запала мовчанка. Жолудьє напружив звивини, не розуміючи, до чого гне шеф. А той присунув до нього настільне дзеркало.

— Поглянь на себе, дорогий мій Рилью! Невже це герой нашого Управління? Невже це майстер бойового гопака, контактного краков'яка й чемпіон з метання кайданків? Невже це незворушний геній логіки? Ні, мій дорогенький, не можна так знущатися з себе! Ти давно потребуєш відпустки!

Риль Жолудьє мало не сів на підлогу. У вухах йому зашуміло, перед очима попливли червоні плями. Такого з ним не було навіть тоді, коли він

на своєму автомобільчику ринувся таранити трактор ватажка «Пекельних коліс» Крутого Ціпи.

Мало того, що шеф звернувся до нього на ім'я! Він назвав його «дорогий» і «дорогенький»! І найстрашніше — генерал Косолапко вжив жахливе слово «відпустка»! Не знаючи, як здолати підступний клубок, що підкотив до горла, інспектор Жолудьє скочив з місця і взяв під козирок. З грюкотом упав на підлогу перекинутий стілець.

— Ну що ти, що ти... Не нервуй! — поліцмейстер, вочевидь, підозрював, що діється з підлеглим.— Дивись, ось путівочка. Санаторій «Білосніжка». П'ять зірок з трьома плюсами! Всі зручності: номер-люкс, два басейни, три ресторани, вечорами — дискотека й кіно. А море! А краєвиди! У-у! Рай та й годі! Відпочинеш, наберешся сили, і тоді...

Волохате обличчя суворого Косолапка пашіло такою ніжністю, що, стримуючи клятий клубок, Жолудьє взяв під козирок і другою рукою.

«Спекатися хоче! — безсилим в'язнем металася у голові думка.— Витурити подалі від столиці! Ще б пак — така мармиза у всіх газетах! Ганьба на все Міністерство внутрішніх справ! А як же Гібб? Як же справа?»

— А... як же Гібб? Як же сп-права? — ледве видушив із себе інспектор.

— О, не турбуйся, Рилію! Справа цього так званого мавпія відсьогодні передана інспекторові Вовчику. Нехай молодь набереється досвіду, а ти, Рилію, відпочинь!

Якби в інспектора була третя рука, він би козирнув утретє. Або якби міг дотягтися до скроні хвостиком... Але ні з тим, ні з тим не склалося, тож інспектор Жолудьє лише вирячив червоні від недосипання очі. Федя Вовчик! Зелений випускник Академії! Півроку з моменту захисту диплома! Та негідник Гібб розмалює увесь центр столиці знушальними написами!

Побачивши, що його радісний і дружній тон вкидає підлеглого у дедалі більший ступор, генерал Косолапко вирішив закінчити бесіду. Він зітхнув і підвівся з місця на увесь свій велетенський зріст:

— Інспекторе Жолудьє! Ось путівка! Ось квиток на літак! Відбуваєте завтра о дев'ятій нуль-нуль! Бажаю приємного відпочинку!

Риль узяв простягнуті папірці, зробив стройовий поворот «кругом» і закрокував до дверей. «Яка ганьба! Заслання! Я — вигнанець!» — крутилося в голові.

— Рилію, ти пам'ятаєш той напис на площі біля фонтана? Наглядай там, на курорті!..— кинув йому вслід генерал.